

NACIONALNI KURIKULUM I GLAZBENO OBRAZOVANJE BUDUĆIH UČITELJA

Mr.sc. Vesna Svalina
Učiteljski fakultet u Osijeku
E-mail: vesna.svalina@os.t-com.hr

Mr.sc. Tihana Škojo
Prva gimnazija u Osijeku
E-mail: tihana.skojo@skojo.hr

Sažetak

Donošenjem Nacionalnog okvirnog kurikuluma u Hrvatskoj se napušta tradicionalni pristup odgoju i obrazovanju temeljen prvenstveno na nastavnim programima kojima se strogo propisuje što učitelji trebaju podučavati učenike tijekom jedne školske godine. U novom kurikulumskom pristupu primarni cilj odgoja i obrazovanja više nije prenošenje znanja nego razvoj učeničkih kompetencija.

Temeljem ovakvog pristupa i glazbena je nastava u osnovnim općeobrazovnim školama dobila novu programsku koncepciju. Verbalna su znanja svedena na najmanju mjeru, ne inzistira se više na glazbenom opismenjivanju, a u prvi plan dolazi sama glazba i njeno upoznavanje slušanjem ili aktivnim muziciranjem.

Glazbenu je nastavu u općeobrazovnoj školi moguće izvoditi u skladu s novim kurikulumskim pristupom pod uvjetom da se i u glazbenom obrazovanju budućih učitelja velika pažnja posvećuje praktičnom bavljenju glazbom i upoznavanju same glazbe. Ako se njihovo glazbeno obrazovanje temelji prije svega na usvajanju tzv. teorijskih znanja i znanja o glazbi (verbalnih znanja), u školama se i dalje neće događati neke bitne promjene. Učenike je moguće kvalitetno uvoditi u različite glazbene aktivnosti jedino ako su i učitelji sami stekli određene glazbene vještine.

Ključne riječi: nacionalni kurikulum, kompetencije, glazbena nastava, glazbeno obrazovanje budućih učitelja

1. UVOD

Kako je dosad u obrazovnoj politici prevladavao pristup koji je bio usmjeren prije svega na stjecanje činjeničnih znanja često se takav pristup prenosio i na područja gdje za to nije bilo potrebe. Inzistirati na stjecanju činjeničnih znanja na području tjelesne, likovne ili glazbene kulture znači inzistirati na tome da se govori o sportu ili umjetnosti, a da se njima ne bavimo što znači da ta područja svejedno i dalje ne poznamo. Poznajemo li mi doista umjetnost određenog likovnog umjetnika ako znamo nabrojati nazive njegovih slika ili znamo riječima opisati neke njegove likovne radove koje zapravo nikad nismo imali priliku vidjeti. Potpuno je jasno da na takav način ne upoznajemo niti jednu umjetnost. No, kad je u pitanju glazba u školama se ipak mnogo vremena odvaja za razne verbalne sadržaje. O glazbi se mnogo više govori nego što se ona sluša ili izvodi. Verbalne informacije o glazbi kategorija su znanja koja su u određenoj mjeri

potrebna, ali bez upoznavanja same glazbe, što je moguće jedino reproduciranjem, slušanjem glazbe ili njenim stvaranjem, ne možemo reći da smo pravi poznavatelji glazbe bez obzira na mnoštvo podataka kojima raspolažemo o glazbenim stilovima, skladateljima i njihovim djelima. Iz tog razloga vrlo nas zabrinjava činjenica što se u glazbenoj nastavi kako u osnovnim i srednjim školama tako i na fakultetima koji obrazuju buduće učitelje i dalje puno govori o glazbi i inzistira posebno na verbalnim informacijama dok se pravom znanju glazbe posvećuje znatno manje pažnje.

Kako se donošenjem Nacionalnog okvirnog kurikulumu u Hrvatskoj postepeno napušta tradicionalni pristup odgoju i obrazovanju koji se temelji prvenstveno na nastavnim programima, a primarni cilj odgoja i obrazovanja više nije prenošenje znanja nego razvoj učeničkih kompetencija tako je i za glazbeno obrazovanje na učiteljskim fakultetima važno napustiti dosad prisutan tradicionalni pristup. Glazbeno obrazovanje učitelja ne bi se smjelo temeljiti na činjeničnim znanjima nego na stjecanju kompetencija koje će studentima kao budućim učiteljima omogućiti uspješno uvođenje učenika u sve aktivnosti u okviru glazbene nastave.

Ovaj rad koncipiran je tako da se u uvodnom, teorijskom dijelu prvo objašnjava pojam kurikulum nakon čega se govori nešto više i o učiteljskim kompetencijama te glazbenom obrazovanju budućih učitelja u kojemu je naglasak stavljen upravo na razvoj kompetencija. Slijedi prikaz istraživanja koje je provedeno sa studentima prve godine učiteljskog studija, a u kojemu se nastojalo ispitati mišljenja studenata o zadovoljstvu/nezadovoljstvu nastavom glazbene kulture gdje je poseban naglasak stavljen na upoznavanje glazbe slušanjem te na aktivnom muziciranju (sviranju i improviziranju na melodijskim i ritamskim udaraljka). Glazba je, dakle, na prvom mjestu dok su verbalna znanja stavljena u drugi plan.

2. KURIKULUM USMJEREN NA RAZVOJ KOMPETENCIJA

U europskoj pedagoškoj teoriji i praksi pojam kurikulumu pojavljuje se šezdesetih i sedamdesetih godina XX. stoljeća kad upravo pitanje metodologije izrade kurikulumu za didaktičare postaje vrlo značajno pitanje. Ovaj se termin tad najčešće koristio kao sinonim za plan i program, a u širem značenju i kao novi pristup programiranju (Previšić, 2007, str. 17, Vican, Bognar, Previšić, 2007, str. 201). U Njemačkoj se sedamdesetih godina povela rasprava i o različitim vrstama kurikulumu pa se isticalo kako postoje dvije osnovne vrste, zatvoreni i otvoreni kurikulum. Tradicionalnom obrazovanju odgovara zatvoreni kurikulum jer se u njemu donose detaljno razrađeni programski sadržaji i propisani tijek nastave, udžbenici, propisana nastavna sredstva i katalozi znanja (Previšić, 2007, str. 25-26). dok otvoreni kurikulum daje samo okvirne upute unutar kojih se izvedbeni program realizira na kreativan način. Tu se posebno cijeni inicijativa učenika i učitelja, njihova spontanost i kreativnost. Sistematičnost učeničkih znanja ostvaruje se sustavnim donošenjem tema u programu, ali se te teme realizira u skladu s potrebama i interesima učenika (Vican, Bognar, Previšić, 2007, str. 182).

Kurikulum je pojam koji ishodište ima u latinskoj riječi *curriculum*-tijek, slijed, a označava putove i načine dolaska do najpovoljnijih rezultata. Kompleksan je to pojam koji se danas u pedagoškim krugovima vrlo često pojavljuje, koji svaki autor dobro razumije, ali i interpretira na osobit način. Kurikulum je relativno pouzdan, precizan i optimalan način provođenog planiranog procesa odgoja i stjecanja kompetencijskih sposobnosti u kojem se razrađeni sadržaji procesom planiranja prenose u nastavu u svrhu stjecanja aktivnog znanja, sposobnosti i vještina (Previšić, 2007, str. 20). Sadrži zadatke i sadržaj koji su izvedeni iz znanstveno utemeljenog cilja, plan i program, te organizaciju i tehnologiju provođenja. Bitna je značajka kurikulumu da nastaje unutar odgojno-obrazovne organizacije nastojanjima svih

njegovih sudionika, koji višestrukim ispitivanjima postignuća provjeravaju uspješnost teorije i vrednuju učinke (Sekulić-Majurec, 2007, 354). Kurikulum je teorijski utemeljena filozofija odgoja i obrazovanja, koja daje smjernice za svakodnevnu praktičnu djelatnost (Previšić 2007, str. 22, Marsh, 1994, str. 20), te sistematizira temeljne kategorije koje su značajne za realizaciju kurikulumu. U te kategorije spadaju učenička gledišta, nastavničke kompetencije, planiranje i razvoj kurikulumu, upravljanje kurikulumom i ideologija kurikulumu. Upotrebom konceptijskih struktura i ključnih pojmova omogućeno je uspješno planiranje i izrada kurikulumu. „Nema jednostavnih odgovora ni recepta za najvažnija pitanja o kurikulumu. Međutim, isplati se utrošiti malo više vremena za razmišljanje o tim pitanjima“ (Marsh, 1994, str. 27).

U Hrvatskoj se pojam *kurikulum* pojavio tek devedesetih godina prošlog stoljeća. Kako su se otad do danas u hrvatskom društvu događale značajne promjene nametnula se potreba za mijenjanjem i postojećeg sustava obrazovanja. Iako kod nas još uvijek ne postoji koncenzus oko pitanja ciljeva odgoja i obrazovanja svakako se više ne može govoriti kako bi cilj obrazovanja trebao biti prenošenje činjeničnih znanja i savladavanje strogo propisanih sadržaja. Usporedbom hrvatskog i drugih europskih odgojno-obrazovnih sustava uočeno je da odgojno-obrazovni sustav u Hrvatskoj ima niz slabosti zbog čega nije moguće dostići kvalitetu obrazovanja koja bi bila primjerena potrebama pojedinaca i zahtjevima razvoja suvremenog društva. S ciljem unapređenja obrazovanja i u Hrvatskoj se krenulo u izradu nacionalnog kurikulumu koji bi bio usklađen s europskim razvojnim trendovima te primjeren hrvatskom društvenom i obrazovnom kontekstu (2006, str. 367). Nacionalni kurikulum ustanovljuje odgojno obrazovnu stvarnost, te sa svrhom da odgovori nacionalnim i društvenim zahtjevima određuje ciljeve, načela i sadržaj. Definiraju se opći ciljevi odgojno obrazovnog procesa, zadaci, nastavni planovi, programi, metodička oprema, organizacijski aspekt, sustav praćenja, uspoređivanja i vrednovanja kvalitete obrazovanja. Nacionalni kurikulum pruža nastavnicima slobodu za uključivanje nastavnih sadržaja koje smatra vrijednim u smislu stvaranja postmodernog društva.

U tradicionalnom obrazovanju naglasak je bio stavljen na prenošenju činjeničnog znanja te na realiziranju planova i programa kojima se strogo propisivalo što bi učitelji trebali podučavati učenike tijekom jedne školske godine. U novom kurikulumskom pristupu prenošenje znanja zamjenjuje se razvojem učeničkih kompetencija¹ i sad se polazi od pitanja: „što učenik određene dobi treba znati i može znati, koje vještine, sposobnosti i stavove treba i može razviti u razdoblju jednoga razvojnog ciklusa koji nije strogo vremenski određen razdobljem od jedne školske godine“ (*Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i opće obvezno obrazovanje u osnovnoj i srednjoj školi*, 2008, str. 6). Takav pristup prisutan je i u mnogim drugim zemljama širom svijeta. Europska unija istaknula je osam temeljnih kompetencija koje se smatra značajnim za obrazovanje. To su sljedeće kompetencije:

- sporazumijevanje na materinskom jeziku,
- sporazumijevanje na stranim jezicima,
- matematička kompetencija i osnovne kompetencije u znanosti i tehnologiji,
- digitalna kompetencija,
- učiti kako učiti,
- socijalna i građanska kompetencija,
- inicijativnost i poduzetnost te,
- kulturna svijest i izražavanje.

---

¹ Kompetencija predstavlja kombinaciju znanja, vještina, vrijednosti, gledišta i navika koje nam omogućuju efikasno i aktivno djelovanje u određenoj situaciji i u određenoj profesiji.

Ove kompetencije postepeno se integriraju u nacionalne kurikulume zemalja Europske unije, a postoji namjera da se one integriraju i u hrvatski nacionalni kurikulum. Previšić (2007, str. 32) ističe kako bi kod izrade kurikulumskih okvira polazište trebalo biti određivanje strateških ciljeva te sadržaja odgoja i obrazovanja. Tako bi se odredili obrazovni ciklusi, odgojna područja, obrazovne razine, kompetencije koje bi se mogle steći, planirana školska postignuća i dr. Nacionalni okvirni kurikulum razvojni je dokument, proces koji je otvoren za promijene i poboljšanja sukladno zahtjevima odgoja i obrazovanja današnje generacije. Tvorba obrazovnog kurikuluma smatra se stalnim i otvorenim procesom „u kojem prevladane zastarjele dijelove sustava treba povremeno inovirati i nadograđivati, ali s dovoljno sluha za postojeće (osobito trajne odgojne) vrijednosti i druge stabilne nositelje glavnih pedagoških djelatnosti“ (Previšić, 2007, str. 28). Veliki porast tehničkih i tehnoloških mogućnosti dostupnih danas svakom pojedincu rezultiraju eksploziji znanja koja posljedice nalazi u školskoj praksi. Prilikom tvorbe nacionalnog kurikuluma u vidu osposobljavanja mladih za život u društvu znanja potrebno je imati u vidu mogućnosti naglog i brzog obogaćivanja spoznaja (Sekulić-Majurec, 2007, 361, prema Dryden i Vos, 2001; Hargreaves, 2003). Nagla ekspanzija znanja, njegove kvalitete i dostupnost imaju implikacije u kurikulumu po pitanju kompetencija. „Jedna od danas najprisutnijih promjena upravo je okretanje od znanja koje predstavlja informacije prema znanju koje predstavlja osnovu za stjecanje kompetencija“ (Domazet, 2006, prema Sekulić-Majurec, 2007, str. 361). Stoga je samo po sebi razumljivo da fleksibilni, suvremeni, kurikulum današnjice ispred pamćenja činjenica prednost daje stjecanju kompetencija.

3. UČITELJSKE KOMPETENCIJE

*Upravo će učitelji svojim razumijevanjem
škole konačno promijeniti školski svijet.*

Lawrence Stenhouse

Kad je riječ o novim nastojanjima vezanim uz promjene sustava odgoja i obrazovanja vrlo je značajno osvrnuti se i na pitanje uloge učitelja u suvremenoj školi koja se sad bitno mijenja. Učitelj u današnjem vremenu „više nije netko tko ima moć, vlast nad informacijama, tko širi mudrost i znanje, kao što ni učenik više nije pasivni primatelj tog znanja, što utječe na promjenu odnosa među njima“ (Day, 1999 prema Sekulić-Majurec, 2007, str. 369). Učitelj i dalje ima ulogu da pomaže učeniku u stjecanju znanja, ali osim toga učenike treba osposobljavati i za samostalno dolaženje do novih znanja i pomagati im u stjecanju različitih kompetencija (Sekulić-Majurec, 2007, str. 370). Djelovanje današnjih učitelja trebalo bi biti usmjereno prije svega na poticanje, usmjeravanje, pomaganje, organiziranje, dogovaranje, ohrabivanje i savjetovanje (Previšić, 2003, 13-19), a učitelj treba imati „pedagoškog smisla“ smisla i za stvaralaštvo kako bi mogao pomoći učenicima i u otkrivanju novih ideja, novih pristupa u rješavanju problema te u stjecanju nekih novih vještina. Učeniku se treba pomoći da otkrije sama sebe, svoje sklonosti i skrivene mogućnosti (Previšić, 1999 b, 11).

Mnogi autori naglašavaju kako bi učitelji za uspješno profesionalno djelovanje trebali imati stečene određene kompetencije (Hrvatić, Piršl, 2007, str. 395, Razdevšek-Pučko, 2005, str. 5-9). Mijatović (2000, str. 158) definira pedagošku kompetentnost kao profesionalnu „mjerodavnost visoke stručne razine, u smislu kvalitetne pedagoške izobraženosti i osposobljenosti učiteljstva. Osposobljenost i ovlaštenje učitelja za odgojni i obrazovni rad stečeno je pedagoškom izobrazbom i stalnim pedagoškim usavršavanjem“. Kad se govori o učiteljskim kompetencijama najčešće se ističu one opće i predmetno nezavisne iako možemo

govoriti i o specifičnim kompetencijama za pojedino područje, dakle, o usko stručnim kompetencijama. Popis pet temeljnih učiteljskih kompetencija izradila je ekspertna skupina Europske komisije koja se posebno bavila upravo ovim pitanjem. Kao prva temeljna kompetencija navodi se osposobljenost za nove načine rada u razredu, druga je osposobljenost za nove radne zadatke izvan razreda: u školi i sa socijalnim partnerima, slijedi kao treća osposobljenost za razvijanje novih kompetencija i novog znanja kod učenika, četvrta je razvijanje vlastite profesionalnosti, a peta upotreba informacijsko-komunikacijske tehnologije (tablica 1).

Tablica 1: Kompetencije učitelja u izvještaju ekspertne skupine Europske komisije (prema Razdevšek-Pučko, 2005, str. 6-7)

<i>Kompetencije učitelja u izvještaju ekspertne skupine Europske komisije</i>	
<i>Osposobljenost za nove načine rada u razredu</i>	<ul style="list-style-type: none"> • upotreba odgovarajućih pristupa s obzirom na socijalnu, kulturnu i etničku različitost učenika, • organiziranje optimalnog i motivirajućeg okruženja čiji je cilj olakšati i poticati proces učenja, • timski rad (poučavanje) s drugim učiteljima i stručnim suradnicima koji sudjeluju u odgojno-obrazovnom procesu s istim učenicima.
<i>Osposobljenost za nove radne zadatke izvan razreda: u školi i sa socijalnim partnerima</i>	<ul style="list-style-type: none"> • razvijanje školskog kurikulumu (u decentraliziranim sustavima), • organizacija i evaluacija odgojno-obrazovnog rada, • suradnja s roditeljima i drugim socijalnim partnerima.
<i>Osposobljenost za razvijanje novih kompetencija i novog znanja kod učenika</i>	<ul style="list-style-type: none"> • razvijanje osposobljenosti učenika za cjeloživotno učenje u društvu znanja («učiti ih kako treba učiti»).
<i>Razvijanje vlastite profesionalnosti</i>	<ul style="list-style-type: none"> • istraživački pristup i usmjerenost rješavanju problema, • odgovorno usmjeravanje vlastitog profesionalnog razvoja u procesu cjeloživotnog učenja.
<i>Upotreba informacijsko-komunikacijske tehnologije</i>	<ul style="list-style-type: none"> • upotreba informacijsko-komunikacijske tehnologije u formalnim situacijama učenja.

Na fakultetima koji obrazuju buduće učitelje i nastavnike postoji nekoliko modela prema kojima se na različite načine dolazi do istog cilja, a to je stjecanje pedagoških kompetencija. Ovdje ćemo posebno istaknuti uzastopni/sukcesivni, usporedni te integrirani model. Osnovna razlika među njima je u strukturi i zastupljenosti stručnih i pedagoških sadržaja te u njihovom pozicioniranju tijekom studija. Tako se u uzastopnom/sukcesivnom modelu u prvom dijelu studija stječe stručna kompetencija, dok je drugi dio studija posvećen stjecanju pedagoške (nastavne) kompetencije. Prema tzv. usporednom modelu stručne i pedagoške kompetencije stječu se istovremeno no programi struke i stjecanje pedagoške kompetencije nisu formalno povezani. Za razliku od toga u integriranom modelu, koji je inače karakterističan za učiteljske studije, predviđa se integracija različitih sadržaja u okviru stručne i pedagoške kompetencije. Kao

posebno važan sadržaj studija u ovom se modelu izdvaja stjecanje praktičnih sposobnosti u okviru školske prakse (Hrvatić, Piršl, 2007, 385).

Možemo reći da će studenti biti uspješni kao budući učitelji ukoliko stečena praktična i teorijska znanja tijekom obrazovanja povezuju i primjenjuju u nastavnoj praksi. Uspješni su oni učitelji koji imaju povjerenje u stečena znanja i vještine, koji odgovorno i savjesno realiziraju sve odgojne i obrazovne zadatke, znaju poticati učenike, pomagati im u razvoju njihovih potencijala i oni koji vole svoje učenike.

4. NAGLASAK NA RAZVOJU KOMPETENCIJA U GLAZBENOM OBRAZOVANJU BUDUĆIH UČITELJA

U skladu s novim kurikulumskim pristupom u kojemu primarni cilj odgoja i obrazovanja više nije prenošenje znanja nego razvoj učeničkih kompetencija i glazbena je nastava u osnovnim općeobrazovnim školama dobila novu programsku koncepciju. Novi su programi „konačno pružili priliku da se u školi stvarno dogodi glazba, bilo tako da se intenzivno sluša i upoznaje, bilo tako da se pjeva i, po mogućnosti, svira“ (Rojko 2005, str. 13). U razrednoj nastavi polazi se od toga da je dovoljno da učenici pjevaju pjesme po sluhu i da aktivno slušaju glazbu te tako upoznaju određeni broj glazbenih djela. Na glazbenoj nastavi mogu se izvoditi i različite glazbene igre, učenici mogu plesati i uopće kretati se na glazbu, svirati, izvoditi igre uz neka jednostavna glazbala te improvizirati glazbu (Rojko, 2005, str. 16). Sve te aktivnosti smatraju se potrebnima i za njih treba pripremati i buduće učiteljice i učitelje. Ako želimo da studenti kao budući učitelji budu zaista kompetentni za izvođenje ovdje navedenih aktivnosti s učenicima morat ćemo mnogo više pažnje posvetiti i njihovom aktivnom uključivanju u glazbene aktivnosti. To neće biti samo sviranje instrumenata kojima će se pratiti učeničko pjevanje nego i instrumenata koje će u školi učitelji svirati zajedno sa svojim učenicima. To su, dakle, udaraljke. Studenti trebaju što više i pjevati te upoznavati glazbu putem slušanja, a upoznavat će se i s različitim glazbenim igrama u kojima trebaju aktivno sudjelovati.

U glazbenom obrazovanju glazba mora biti na prvom mjestu. Ona „mora prethoditi a ne slijediti svakom (raz)govoru o njoj jer se samo tako ostvaruje prirodan slijed učenja u kome riječima potvrđujemo ono što je rečeno samom glazbom, ili, drugačije, tu je glazba cilj a govor sredstvo“ (Rojko, 2004-2005, str.12). Sva glazbena znanja moraju proizlaziti iz glazbe, bilo da se reproducira putem cd-a ili putem nekog oblika aktivnog muziciranja, odnosno nastava glazbe u središte pozornosti postavlja glazbenu aktivnost. U slušanju ta se aktivnost zasniva na obradi glazbenih oblika, koja se izvodi isključivo po sluhu, dok je u sviranju, pjevanju i raznim kreativnim načinima rada u glazbenoj nastavi s različitim ciljevima, doslovno iskazana glazbena aktivnost.

Izbor općeg sadržaja programa odabran je s ciljem da se stečenim kompetencijama na fakultetu budući učitelji dobro pripreme za stručni i nastavni rad i razvoj. Studenti se trebaju aktivno baviti sljedećim aktivnostima:

- Slušanjem i upoznavanjem glazbe;
- Pjevanjem;
- Sviranjem;
- Ritamskom i melodijskom improvizacijom;
- Izvođenjem glazbenih igara.

Izrada programske koncepcije za glazbene kolegije na učiteljskom studiju treba polaziti od ciljeva i aktualnih sadržaja imajući stalno u vidu ostvarivanje planiranih kompetencija. Riječ je o fleksibilnoj, ali objektivnoj metodologiji izrade mješovitog kurikulumu po pitanju odabira sadržaja i načina rada. Preciznije rečeno radi se o kurikulumskom okviru koji će imati jasno utvrđene specifične glazbene kompetencije koje nisu usmjerene na enciklopedijska verbalna znanja nego na stjecanje posebnih znanja i vještina koja će obrazovati učitelje za samostalno praktično djelovanje. Sukladno tome verbalna se znanja u novim programima trebaju svesti na najmanju mjeru, ne treba inzistirati na glazbenom opismenjivanju jer se ono neće provoditi niti s učenicima, a u prvi plan se stavlja glazba i njeno upoznavanje putem slušanja ili aktivnog muziciranja.

Slušanje i upoznavanje glazbe predstavlja vrlo značajan dio glazbene nastave na učiteljskom studiju. „Sadržaj slušanja može i mora biti sve što je sadržaj rada u glazbenoj nastavi: sve generalizacije treba usvajati na temelju slušno prezentiranih činjenica, svaka intonativna i ritamska pojedinost mora se čuti, svaki glazbeni instrument mora se upoznati na temelju slušanja, u jednu riječ, priroda je glazbenih znanja takva da se sva moraju usvajati na temelju slušanja“ (Rojko, 1996, 139). Slušanjem primjera iz literature studenti mogu upoznati izražajna sredstva glazbe, sastavnice, glazbala i pjevačke glasove. Na takav način steći će kompetencije koje će im omogućiti da određuju jednostavne glazbene oblike i vrste glazbenih djela s kojima se najčešće susrećemo. U konačnici učitelji slušanjem upoznaju i najznačajnija djela iz glazbene povijesti, stječu kompetencije vrednovanja i prosuđivanja glazbe, te razvijaju glazbeni ukus i kritički odnos prema glazbi nižih kategorija.

Pjevanje predstavlja drugu vrlo značajnu aktivnost koja je oduvijek prisutna u glazbenoj nastavi. To je najelementarniji, najspontaniji i najprirodniji način glazbenog ponašanja (Rojko, 1996, 107). Prihvaćajući i uvažavajući razlike između funkcionalnog i umjetničkog pjevanja, gdje funkcionalno odražava čovjekovu prirodnu potrebu i sadrži elemente emocionalnog reagiranja i opuštenosti, zaključujemo da bi učitelji mogli u sklopu usvojenih kompetencija njegovati i umjetničko pjevanje kao pjevanje visokih umjetničkih zahtjeva (Weyer, 1973, 434). Osim za kvalitetno provođenje aktivnosti pjevanja u razredu studenti tijekom studija mogu steći kompetencije koje će im omogućiti uvođenje djece još i u aktivnost zborskog pjevanja. Da bi se to ostvarilo studenti i sami trebaju pjevati u zboru.

Sviranjem se također studenti trebaju baviti jer će u radu s djecom često biti u situaciji da trebaju pratiti dječje pjevanje na nekom harmonijskom glazbenom instrumentu (npr. klaviru, gitari ili sintesajzeru). Da bi mogli svirati studenti se trebaju glazbeno opismeniti, no za to je dovoljna prividna pismenost² budući da je to jedino realno što se tijekom studija po pitanju glazbenog opismenjivanja može ostvariti. Kako učenici u razrednoj nastavi imaju mogućnosti svirati na različitim udaraljka (tzv. Orffovom instrumentariju) potrebno je i studentima omogućiti da se upoznaju s raznim mogućnostima upotrebe ovih instrumenata, a isto tako i mogućnostima upotrebe tijela kao instrumenta. Samostalnim i skupnim stvaranjem melodijskih, ritamskih i improvizacija uz korištenje ritamskih i melodijskih udaraljki studenti će ostvariti kompetencije kojima će kao budući učitelji obogatiti nastavnu praksu osim u glazbeno-reproduktivnom, i u kreativnom smislu.

---

² “Prava je glazbena pismenost vještina koja omogućuje svomu vlasniku da razumije glazbu do te mjere da je napisanu dekodira tako da je može otpjevati, odnosno da odslušanu glazbu dekodira tako da bi je, po porebi, mogao zapisati. Prividna glazbena pismenost odnosi se na znanje kako se koja nota zove i gdje se ona svira na instrumentu. To se znanje može upotrijebiti pri sviranju nekog glazbala“ (Rojko, 2005, str.7).

Pored sviranja, pjevanja i slušanja glazbe studentima se treba omogućiti i kretanje uz glazbu, improviziranje plesnih pokreta, a trebali bi se baviti i glazbenim igrama koje bi mogli čak i sami osmišljavati. U sve navedene aktivnosti studenti se uključuju tako da i sami u njima aktivno sudjeluju jer jedino na takav način mogu steći kompetencije koje su im potrebne za uvođenje učenika u takve ili neke druge slične aktivnosti.

5. ISTRAŽIVANJE

5.1. Cilj istraživanja

U istraživanju koje je provedeno sa studentima prve godine učiteljskog studija željeli smo saznati koliko je zadovoljstvo/nezadovoljstvo studenata nastavom glazbene kulture u kojoj su sudjelovali tijekom drugog semestra prve godine, a u kojoj naglasak nije bio na prenošenju verbalnih znanja o glazbi nego na upoznavanju same glazbe i na razvoju kompetencija. U prvi plan stavljeno je, dakle, upoznavanje glazbe slušanjem i aktivnim muziciranjem, dok su verbalna znanja o glazbi bila u drugom planu. Osim toga željeli smo ispitati i što studenti misle da bi trebali učiti na glazbenim kolegijima u okviru kojih će se pripremati za pedagoško djelovanje u glazbenoj nastavi, kako te aktivnosti razvrstavaju prema važnosti te što smatraju važnijim za svoje buduće pedagoško djelovanje: stečena verbalna znanja o glazbi i verbalna metodička objašnjenja ili znanje glazbe stečeno aktivnim muziciranjem i upoznavanjem glazbe putem slušanja.

5.2. Metodologija

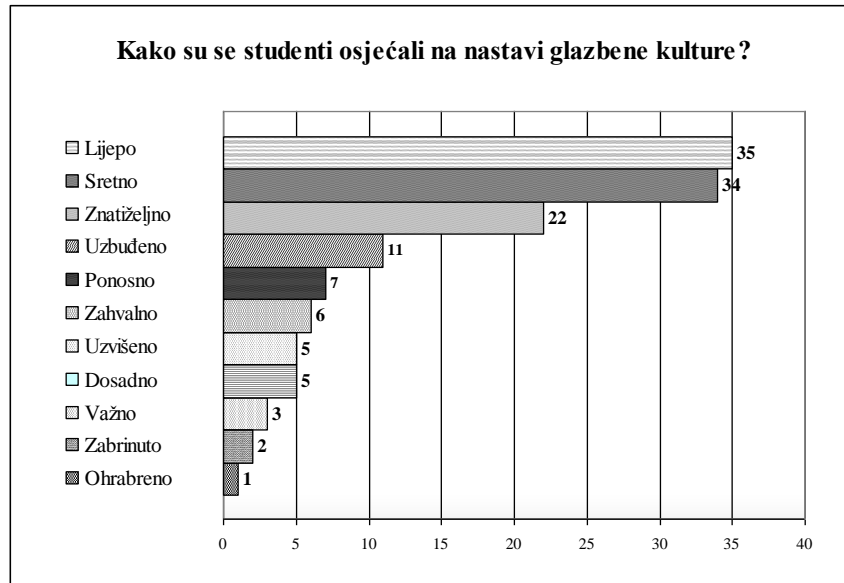
U istraživanje je bilo uključeno 53 studenta prve godine učiteljskog studija (70% od ukupnog broja studenata te godine). Studenti su na kraju semestra ispunili anketni upitnik koji je bio sastavljen od devet pitanja od čega je šest pitanja bilo otvorenog tipa, dok su se u ostalima koristila Lica osjećaja, Likertova skala procjene i Skala za rangiranje (Ranking scale). Ispitivanje je bilo anonimno, a provedeno je 9. i 12. lipnja 2009. godine. Prilikom obrade podataka koristila se kvalitativna i kvantitativna analiza.

5.3. Rezultati i interpretacija

Nastavu glazbene kulture u kojoj su sudjelovali studenti prve godine učiteljskog studija nastojali smo tako organizirati da se što veći naglasak stavi na upoznavanje glazbe putem slušanja ili aktivnog muziciranja te da se pritom uvijek ide od zvučnog prema verbalnom, a ne obratno. Verbalna znanja obuhvaćena su u nastavi u tolikoj mjeri koliko je prema našoj procjeni bilo dovoljno za potrebe studenata s obzirom na njihovo buduće učiteljsko zanimanje i za vođenje glazbene nastave u nižim razredima osnovne škole.

Na kraju semestra studenti su u anketnom upitniku izrazili svoj odnos prema kolegiju glazbena kultura. 40 studenata (77%) vrlo je zainteresirano za taj kolegij, 12 (23%) ih još nema izražen odnos, a niti jedan student ne navodi da ga taj kolegij ne zanima. Kad je trebalo navesti kako su se većinom osjećali na nastavi glazbene kulture najveći broj studenata ističe da su se osjećali lijepo (35), sretno (34) i znatizeljno (22). Nešto manji broj osjećao se i uzbuđeno (11), a vrlo se malo studenata osjećalo još i ponosno (7), zahvalno (6), uzvišeno (5), ali i dosadno (5) ili zabrinuto (2) (Slika 1).

Slika 1: Kako su se studenti osjećali na nastavi glazbene kulture?

Svoje osjećaje studenti su još i dodatno obrazložili:

- Volim biti na glazbenoj kulturi jer je nastava jako dobro osmišljena.
- Osjećala sam se lijepo, znatiželjno i sretno. Atmosfera na nastavi je uvijek odlična, a organizacija sata je kvalitetna.
- Uvijek je na nastavi ugodno, a profesorica se trudi zainteresirati studente za rad.
- Osjećala sam se lijepo jer volim ovaj predmet i sviđa mi se što uvijek na nastavi slušamo glazbu.
- Sviđa mi se način rada te naše aktivno sudjelovanje.
- Osjećala sam se lijepo i sretno jer smo uvijek radili nešto zanimljivo uz što smo se mogli i opustiti. U nekim smo trenucima bili poput one male i vesele djece.
- Svaki je sat bio zanimljiviji od prethodnoga. Profesorica se trudila približiti nam svaku od tema kojom smo se bavili i taj mi se pristup posebno svidio.
- Volim raditi u skupini, surađivati s drugima i sudjelovati u stvaranju novih melodija.
- Osjećala sam se lijepo jer smo mogli osmišljavati glazbu, slušati skladbe i razgovarati s uvijek raspoloženom profesoricom.
- Bilo je lijepo slušati glazbene primjere, raditi u grupama te surađivati s kolegicama i kolegama.
- Predavanja su bila zanimljiva, a gradivo nije preteško već je prilagođeno nama te lako za praćenje.
- Predmet je jako zanimljiv, osim što učimo teoriju, to odmah primjenjujemo u praksi, dakle, i sami sudjelujemo.
- Predavanja su bila zanimljiva, a zadaci kreativni. Bilo je zabavno.
- Zanimljivo je, uvijek radimo nešto novo i drugačije.
- Slušali smo mnogo zanimljivih glazbenih djela.
- Osjećala sam se važno i uzbuđeno jer smo učili i slušali zanimljive glazbene primjere te svirali na instrumentima.

- Bilo je zanimljivo zbog različitih zadataka. Nastava je dobro organizirana i nije monotono. Profesorica je odlična.
- Sretno sam se osjećala jer smo radili neke konkretne zadatke u skupinama kad je bilo mnogo smijeha.
- Lijepo i sretno sam se osjećala jer vidim da se profesorica trudi pa se trudimo i mi. Zadaci su kreativni. Osjećam se i zabrinuto jer ne znam što me čeka na ispitu. Preteško je o svakoj skladbi sve znati.
- Nastava je zanimljiva i profesorica se trudi, samo mislim da ima previše gradiva.
- Osjećala sam se uzbuđeno, a ponekad i dosadno. Teorijski dio mi nije toliko zanimljiv kao slušanje skladbi i dr.

U anketnom upitniku studenti su mogli navesti i čime su bili posebno zadovoljni, odnosno nezadovoljni na nastavi glazbene kulture. Od 54 studenata njih 46 izrazilo je samo zadovoljstvo, šestero studenata navelo i jedno i drugo, a dvoje studenata naveli su samo čime nisu bili zadovoljni. Studenti su posebno zadovoljni što su na nastavi mogli svirati (na ritamskim i melodijskim udaraljka), što su slušali puno glazbe, zadovoljni su i načinom rada te odnosom profesorice prema studentima. Neki od studenata ističu kako su zadovoljni i skupnim radom, što su puno toga naučili o glazbi³, mogućnošću aktivnog sudjelovanja u nastavi te načinima obrade nekih od tema (filmska glazba, opera, opereta, balet i mjuzikl) (Tablica 2).

Tablica 2: Što se studentima posebno sviđjelo na nastavi glazbene kulture?

<i>Studenti su bili posebno zadovoljni ...</i>	
Što su na nastavi svirali na ritamskim i melodijskim udaraljka	9
Što su na nastavi puno slušali glazbu	8
Načinom rada u nastavi	6
Odnosom profesorice prema studentima	5
Skupnim radom	3
Što su puno naučili o glazbi	3
Svojim aktivnim sudjelovanjem	2
Načinom obrade nekih tema (filmska glazba, opera, opereta, balet i mjuzikl)	2

Na to su pitanje studenti davali i ovakve odgovore:

- Posebno sam zadovoljna što smo slušali glazbene primjere te učili novo gradivo putem slušanja skladbi.
- Zbog načina rada (obrada gradiva kroz igru, rad u skupinama, plesanje i sviranje).
- Što nisu bila tipična predavanja.
- Opuštenom atmosferom.

³ Ovdje se iz odgovora nije moglo razlučiti misle li studenti na stečena verbalna znanja o glazbi ili na poznavanje konkretnih glazbenih djela.

- Dobrim odnosom s profesoricom koja je zanimljiva, simpatična i pristupačna, zna sa studentima i zna kako objasniti nove stvari.
- Što se od nas iz sata u sat traži da aktivno sudjelujemo.
- Što smo umjesto jednog predavanja bili u kazalištu na opereti *Orfej u podzemlju*.
- Najzanimljivije mi je bilo naše improvizirano sviranje.

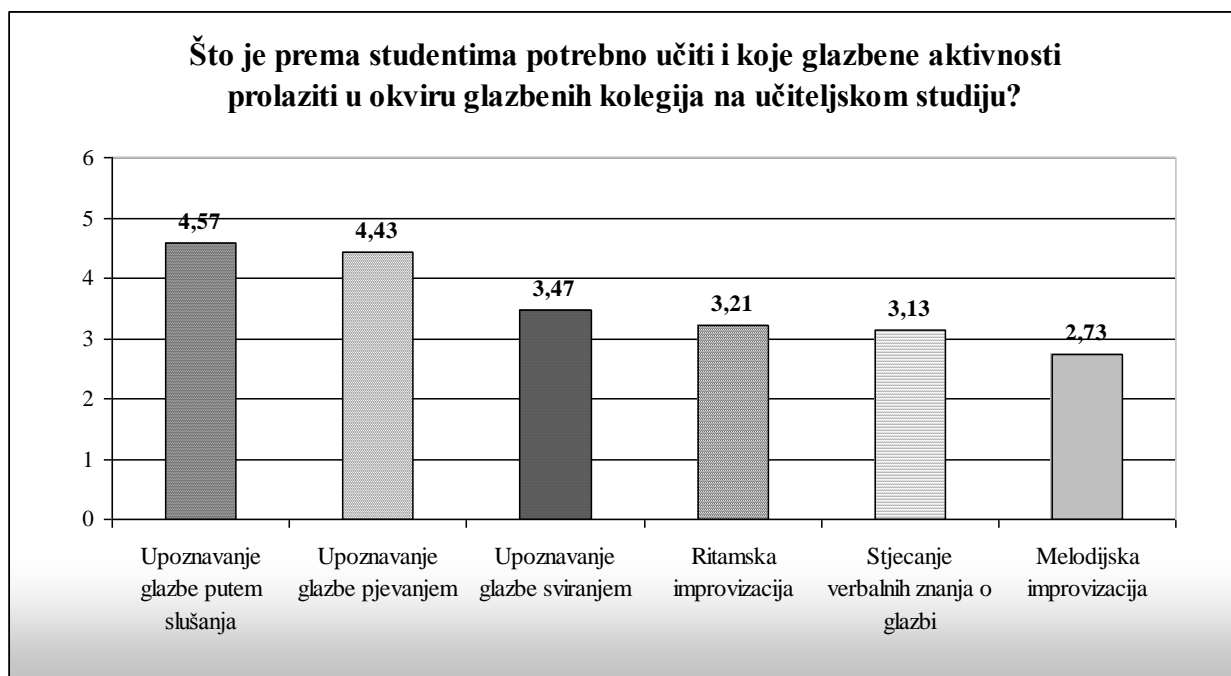
Neki su studenti izdvojili kako im se posebno svidjelo što je u nastavi prevladavao kreativan pristup pa se tako navodi i sljedeće:

- Kreativnost je bila na visokoj razini što nije činilo nastavu monotonom.
- Posebno sam zadovoljna pristupom profesorice jer da nam ne nastoji svaki sat učiniti zanimljivim i nadasve kreativnim malo tko bi se zainteresirao za sam predmet. Inače, osobno jako volim glazbu i predmet koji nas o njoj podučava, ali bez zadataka koje dobivamo na svakom satu i koji nas motiviraju za rad ne bi nam bilo zabavno.

Studenti koji su navodili čime nisu bili zadovoljni na nastavi glazbene kulture davali su ovakve odgovore:

- Nisam zadovoljna terminom održavanja kolegija, prerano je.
- Nije bilo dovoljno pjevanja i sviranja.
- Gradivo je preopširno.
- Prevelik je broj skladbi koje moramo pripremiti za ispit.
- Trebalo je biti još više sadržaja koji su važni za naše buduće učiteljsko zanimanje.

Provedenim istraživanjem nastojali smo saznati što studenti misle i o njihovom uključivanju u različite glazbene aktivnosti u okviru glazbenih kolegijima na učiteljskom studiju te kako ih oni razvrstavaju po važnosti. Od šest predloženih aktivnosti studenti sve smatraju potrebnima, ali najvažnije im je ipak bilo upoznavanje glazbe putem slušanja nakon čega je slijedilo upoznavanje glazbe pjevanjem te sviranjem i ritamska improvizacija. Stjecanje verbalnih znanja o glazbi nalazilo se na pretposljednem mjestu dok je melodijska improvizacija studentima najmanje važna (Slika 2). Studenti su mogli navesti i neke druge aktivnosti koje su po njima također važne za pojedine kolegije, ali nitko od studenata nije naveo neku drugu vrstu aktivnosti pored onog već navedenog.

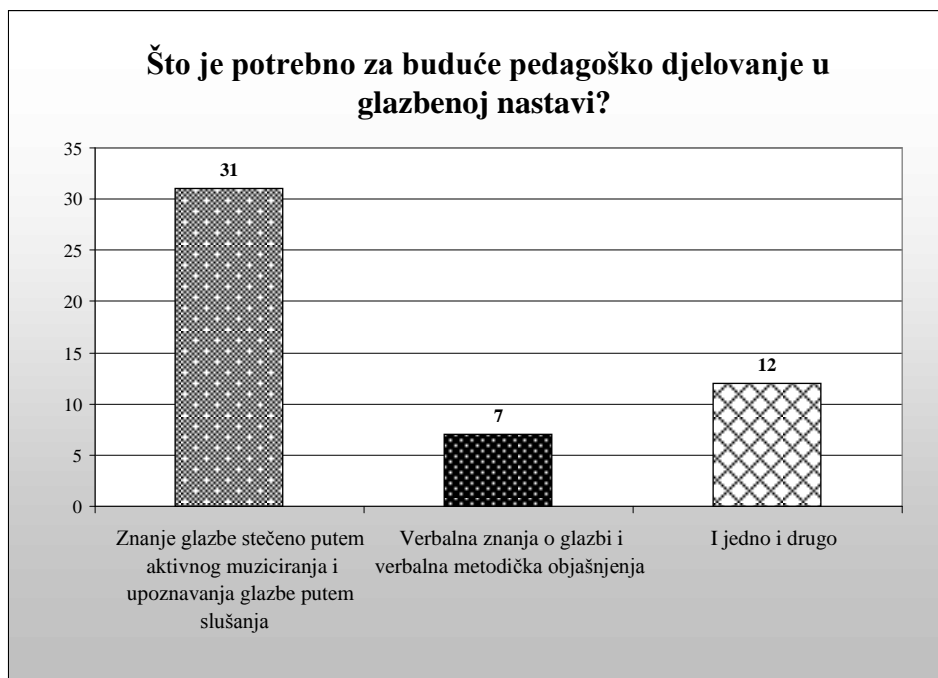

Slika 2: Što je prema studentima potrebno učiti i koje glazbene aktivnosti prolaziti u okviru glazbenih kolegija na učiteljskom studiju?

Kad se trebalo izjasniti što se smatra važnijim za buduće pedagoško djelovanje u glazbenoj nastavi, znanje stečeno aktivnim muziciranjem i upoznavanjem glazbe putem slušanja ili stečena verbalna znanja o glazbi i verbalna metodička objašnjenja, većina se studenata opredijelila za ono prvo navedeno, dakle, znanje stečeno aktivnim muziciranjem i upoznavanjem glazbe putem slušanja. Za taj se odgovor opredijelio 31 student ili 62%. 12 studenata (24%) navelo je da smatraju podjednako važnim oboje navedeno dok je znatno manji broj, točnije 7 studenata ili njih 14%, istaknulo kako su važnija stečena verbalna znanja o glazbi te verbalna metodička objašnjenja (slika 3).

Studenti koji smatraju važnijim znanje stečeno aktivnim muziciranjem i upoznavanjem glazbe putem slušanja dodatno objašnjavaju svoj odgovor na sljedeći način:

- Jer je tako lakše učiti glazbu.
- Jer je to najpotrebnije djeci.
- Jer na takav način slušamo samu skladbu i upoznajemo se sa svim glazbenim elementima.
- Jer djecu ne zanimaju podaci o skladateljima nego žele slušati glazbu.
- Jer su i djeca zainteresirana prije svega za sviranje nekog instrumenta i pjevanje.
- Jer učenje napamet gradiva neće pomoći u savladavanju određenog glazbenog predmeta.
- To je ono što djecu zanima.
- Važno je aktivno sudjelovati u svemu.
- To će djecu najviše zainteresirati za glazbu te će se tako kod djece razviti i ljubav prema glazbi.
- Jer je bolje učiti kroz praksu – malo tko voli teoriju, praksa je zanimljivija.
- Lakše je učiti putem prakse, vlastitim iskustvom.
- Ništa nam ne znači ako znamo svu teoriju, a ne znamo je primijeniti.

Slika 3: Što studenti smatraju potrebnijim za buduće pedagoško djelovanje u glazbenoj nastavi - znanje stečeno aktivnim muziciranjem i upoznavanjem glazbe putem slušanja ili stečena verbalna znanja o glazbi i verbalna metodička objašnjenja

I studenti koji su naveli kako je i jedan i drugi način stjecanja znanja podjednako važan dodatno pojašnjavaju svoj odgovor te ističu da tako misle jer

- Bez teorije ne možemo odraditi praksu.
- Jer je sve međusobno povezano.
- Trebat će nam i jedno i drugo jer bez verbalnog znanja nećemo moći prenijeti glazbeno znanje.
- Moramo imati znanje o glazbi kao što ga trebamo znati i primijeniti u praksi.

6. ZAKLJUČAK

U obrazovanju se događaju velike promjene. Učitelji se nalaze pred stalnim izazovima zbog pitanja kako uskladiti pedagošku praksu i teoriju sa sve većim zahtjevima naprednog, modernog društva. Sukladno promjenama koje su u posljednjem desetljeću zahvatile hrvatsko obrazovanje izmijenile su se i kompetencije učitelja. Oni moraju odgovoriti na potrebe učenika, škole te potrebe društva. U današnje vrijeme ovom se pitanju pristupa temeljem spoznaja o novim društvenim odnosima koji postavljaju učitelje u sasvim novi položaj zbog čega moraju biti pripravn i otvoreni za sve neočekivane situacije te spremni na neprestani profesionalni razvoj i cjeloživotno učenje u svrhu stjecanja osobnih kompetencija. Sukladno tim zahtjevima i kurikulum glazbene izobrazbe učitelja treba ciljano usmjeriti prema suvremenom učenju i stjecanju kompetencijskih sposobnosti koje će omogućiti uspješno osmišljavanje te izvođenje glazbene nastave.

U glazbenom obrazovanju učitelja trebalo bi slijediti pristup koji se temelji na stjecanju kompetencija, ali se pritom mora voditi računa da te kompetencije trebaju omogućiti studentima kao budućim učiteljima i uspješno stručno-pedagoško djelovanje u nastavi glazbene kulture. Da bi studenti kao budući učitelji bili doista kompetentni za izvođenje glazbenih aktivnosti s učenicima mnogo više pažnje morat ćemo posvetiti aktivnom uključivanju u glazbene aktivnosti i samih studenata. Tako će oni učiti svirati i instrumente kojima će se pratiti učeničko pjevanje (klavir, gitara ili sintesajzer), ali će isto tako svirati i improvizirati i na udaraljkama kako bi to kasnije mogli činiti i zajedno sa svojim učenicima. Oni će mnogo više pjevati, upoznavati različite glazbene igre u kojima će i aktivno sudjelovati te će upoznavati glazbu aktivno putem slušanja. Učitelji mogu kvalitetno uvoditi svoje učenike u različite glazbene aktivnosti na glazbenoj nastavi jedino ako su i sami tijekom studija stjecali određene glazbene vještine i sudjelovali u aktivnostima kakve će kasnije provoditi s učenicima.

Provedeno istraživanje pokazalo je kako su i studenti zadovoljni pristupom u kojemu se veći naglasak stavlja na upoznavanje glazbe aktivnim muziciranjem i slušanjem. Većina njih zaključuje da im je takav način bavljenja glazbom i pripremanja za pedagoško djelovanje na nastavi glazbene kulture mnogo korisniji nego razne verbalne informacije o glazbi i metodička objašnjenja. Istraživanje je pokazalo da je studentima jako važan i odnos kakav profesor ima prema studentima. Bitno je da se profesor trudi zainteresirati studente za rad, da zna dobro objasniti ono što ga studenti pitaju i da lijepo komunicira sa studentima, da je simpatičan, pristupačan te dobro raspoložen. Studentima je važno i na koji je način organizirana nastava. Po njihovom mišljenju nastava treba biti zanimljiva, kreativno osmišljena, a atmosfera treba biti opuštena.

U radu smo željeli predstaviti naš pristup glazbenom obrazovanju budućih učitelja u kojemu smo naglasak stavili na upoznavanje glazbe putem slušanja i aktivnog muziciranja, a ne na stjecanje verbalnih znanja o glazbi. Takav je pristup u skladu i s novim suvremenim pedagoškim pogledima koje smo predstavili u uvodnom dijelu teksta, a prema kojima činjenična znanja više ne mogu biti u prvom planu nego se cilj obrazovanja mora mijenjati u skladu s novim potrebama pojedinaca i društva. Ipak, želimo upozoriti da naša namjera nije davati nekakve stroge upute ili gotove „recepte“ koje trebaju svi obvezno primijenjivati u svojoj praksi. Kao što i otvoreni kurikulum predviđa da pojedine planirane korake u učenju ne treba uzimati kao nešto nepromjenjivo nego kao poticaje koji su ponuđeni na izbor (Posch, Larcher, Altrichter, 1996, prema Vican, Bogнар, Previšić, 2007, str. 160) tako i mi ovdje želimo prije svega predstaviti svoja iskustva te iznijeti razmišljanja i ideje koje će možda potaknuti neke glazbene pedagoge zainteresirane za ista pitanja da počnu i sami unositi promjene u svoje pedagoško djelovanje što može rezultirati kvalitetnijom glazbenom nastavom na učiteljskim fakultetima i kvalitetnijim pedagoškim radom učitelja u školama.

Literatura

- Baranović, B. (2007). Europska iskustva i nacionalni kurikulum za obvezno obrazovanje u Hrvatskoj. *Metodika*, 8, (2), 294-305.
- Buchberger, F., Campos, B. P., Kallos, D. i Stephenson, J. (eds.) (2000). Green Paper on Teacher Education in Europe. http://www.see-educoop.net/education_in/pdf/green_book-oth-enl-t02.pdf
- Domović, V. (2006). Profesionalne kompetencije studenata nastavnčkih fakulteta i predmetnih nastavnika. *Metodika*, 12, 43 – 52.

- Hrvatić, N., Piršl, E. (2007). Kurikulum pedagoške izobrazbe učitelja. U: *Kurikulum: teorije-metodologija-sadržaji-struktura*, Previšić, V. (ur.) 385-412. Zagreb: Školska knjiga.
- Jurić, V. (2005). Kurikulum suvremene škole. *Pedagogijska istraživanja*, 2 (2), 185-197.
- Kurikularni pristup promjenama u osnovnom školstvu (2002). Razredna nastava, Ministarstvo prosvjete i športa Republike Hrvatske, Zagreb
- Kyriacou (1997). Temeljna nastavna umijeća, Educa, Zagreb.
- Ljubetić M., Kostović Vranješ V. (2008). *Pedagoška (ne)kompetencija učitelj/ica*, *Odgojne znanosti*, 10 (1), 2008, 209-230.
- Marsh, C. J. (1994). *Kurikulum: temeljni pojmovi*, Zagreb: Educa.
- Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i opće obvezno obrazovanje u osnovnoj i srednjoj školi* (2008). Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa.
- Pastuović, N. (1999). *Edukologija*. Zagreb: Znamen.
- Previšić, V. (1999.b) Škola budućnosti: humana, stvaralačka i socijalna zajednica. *Napredak*. 140 (1), 7-16.
- Previšić, V. (2003.) Suvremeni učitelj: odgajatelj – medijator – socijalni integrator. U: *Zbornik radova Znanstveno–stručnog skupa Učitelj – učenik – škola*, Petrinja i Zagreb, Visoka učiteljska škola u Petrinji i Hrvatski pedagoško–književni zbor, 13-19.
- Previšić, V. (2007), *Pedagogija i metodologija kurikuluma*. U: *Kurikulum: teorije-metodologija-sadržaji-struktura*, Previšić, V. (ur.), Zagreb: Školska knjiga, 15-38.
- Razdevšek-Pučko, C. (2005). Kakvog učitelja / nastavnika treba (očekuje) škola danas (i sutra)? *Napredak*, 1, 75-90.
- Rojko, P. (2005). HNOS za glazbenu nastavu u osnovnoj školi ili što je glazbena nastava dobila Hrvatskim nacionalnim obrazovnim standardom? *Tonovi*. 45/46, 5-16.
- Rojko, P. (1996). *Metodika nastave glazbe. Teorijsko-tematski aspekti*. Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera, 1996.
- Rojko, P. (2004-2005). *Metodika glazbene nastave-praksa II. dio: Slušanje glazbe*. Zagreb: Jakša Zlatar.
- Rojko, P. (2007.) Znanje o glazbi nasuprot glazbenom znanju. *Tonovi*. 49, 71-91.
- Sekulić-Majurec, A. (2005). Kurikulum nove škole: istraživački izazov školskim pedagogima. *Pedagogijska istraživanja*, 2 (2), 265-278.
- Sekulić-Majurec, A. (2007). Uloga sudionika odgojno obrazovnog procesa u stvaranju, provedbi i vrednovanju kurikuluma. U: *Kurikulum: teorije-metodologija-sadržaji-struktura*, Previšić, V. (ur.), Zagreb: Školska knjiga, 305-331.
- Stenhouse, L. (1995). *An Introduction to Curriculum Research and Development*. London: Hainemann.
- Ljubetić, M.; Arbunić, A.; Kovačević, S. (2007): Osobine učitelja – studentsko iskustvo. U: *Deontologija učitelja*, Kardum, V. (ur.); 59-74. Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Medulin.
- Vican, D., Bognar, V. i Previšić, V. (2007), Hrvatski nacionalni kurikulum. U: *Kurikulum: teorije-metodologija-sadržaji-struktura*, Previšić, V. (ur.), Zagreb: Školska knjiga, 157-204.
- Vidulin-Orbanić, S. (2002). Pristup glazbi u prvim školskim godinama. *Tonovi*, 40, 49-55.
- Vizek Vidović, V. (Ur.) (2005). *Cjeloživotno obrazovanje učitelja i nastavnika: višestruke perspektive*. Zagreb: Institut za društvena istraživanja .

Summary

The National curriculum in Croatia has abandoned a traditional approach to education based primarily on syllabuses which prescribe what teachers have to teach their students in a school year. In the new curriculum the primary aim of education is not the transfer of knowledge but the development of competencies.

On the basis of such an approach, teaching music in primary schools has developed a new programme concept. Verbal knowledge has been reduced to the least extent, solfeggio is not insisted on, but the focus is on the music and learning about the music through listening and playing it.

It is possible to teach music in schools in accordance with the new curriculum provided that in the education of future music teachers a special emphasis is given to practical approach to music. If their education is based mainly on acquisition of theoretical knowledge of music (verbal knowledge) there will be no significant changes in teaching music in schools. It will be possible to successfully involve students in different musical activities only if the teachers themselves have acquired certain musical competencies.

Key words: national curriculum, competencies, teaching music, musical education of future teachers